

KURUCUSU YASAR NABI NAYIR
AYLIK EDEBİYAT VE KÜLTÜR DERGİSİ
HAZİRAN 2013
112749 2013/06-1269
10 TL

varlık

50. ölüm yıldönümünde Nazım Hikmet

- Göksel Aymaz • Türkân Yeşilyurt • Nilay Özer
- Ali Ayçil • Bâki Ayhan T. • Eren Aysan
- Ersun Çiplak • Mehmet Can Doğan
- Nurduran Duman • Betül Dündür
- Didem Gülcin Erdem • Cenk Gündoğdu
- Levent Karataş • Gonca Özmen

KÜLTÜR GÜNDEMİ

Çağdaş Nijerya Şiiri

İlyas Tunç

50

Filogolar Çevirmeyi Bekliyorlar **Mehmet Rifat** • Senin Girit Toprağın (II) **Feridun Andac** • Sirenlerin Yalancısı **Ahmet Önem** • Turgut Uyar'ın "Geyikli Gece" Şiiri Üzerine Bir İnceleme **Serif Mehmet Uğurlu** • Hulki Aktunç ile Söyleşi **Seray Şahiner** • Oğuz Atay'ın Oyunlus Yaşıyanları: Toplumsal Cinsiyete Hapsolmuş Kadınlar **Ayşe Duygu Yavuz** • Tarık Günerşel ile Söyleşi **Levent Karataş** • İstanbul'un En Güzel Yeri **Orhan Veli** • "Kelebeğin Rüyası" Hakkında **Hüseyin Özmen** • Avustralyalı Şair Nihat Ziyalan Türkiye'de **Tuncer Uçarol** • Vadesi Dolan Rüya **Şebnem Şenyener - Sulmona** • Ateş Alfabesiyle Çağ Yangını Okumak **Cemil Okyay** • Üzgün Trieste **Tozan Alkan** • Yeni Şiirler Arasında **küçük iskender** • Yeni Öyküler Arasında **Jale Sancak** • **ŞİİR** Kemal Tekin, Åba Muslim Çelik, Hüseyin Atabaş, Neslişah Aslan, Ruhsan İskifoğlu, Ayda Canbaz, Gürcan Denizati **ÖYKÜ** Selma Sancı, Necdet Batum, Mustafa Orman

+ **VARLIK KİTAPLIĞI** Gül Ayetleri – Serkan Ozan Özağaç **Asuman Susam** • Kapadokya'da Çatra Patralar – Etsuko Shindo **Bahriye Çeri** • Kardeşimin Hikâyesi – Zülfü Livaneli **Hasan Akarsu** • Çağdaş İran Edebiyatının Doğuşu ve Gelişmesi – Mehmet Kanar **Nuriye Bilici** • Roman Kuramına Giriş – Zekiye Antakyalioğlu **Cansu Karagül** • Şiir Günlüğü **Gültekin Emre** • Yeni Yayınlar **Reyhan Koçyiğit** • Şimdi Haberler **Gülce Başer**

Selim İleri
Me'l'un

Ricatlar Kitabı
Ali Günvar

Yeni Kuş Bakışı
İzzet Yasar

Yagmur Kızı Böyle Diyor
Lale Müldür

İÇİNDEKİLER

Çizgi-yorum	<i>Semih Poroy</i>	2
Kendini Gerçekleştirmiş Bir Entelektüel	<i>Göksel Aymaz</i>	3
Nâzım Hikmet ve Yergi	<i>Türkân Yeşilyurt</i>	6
Yeni Başlayanlar İçin		
"Memleketimden İnsan Manzaraları"	<i>Nilay Özer</i>	9
Soruşturma:		
50. Ölüm Yıldönümünde Nâzım Hikmet		
Filologlar Çevrilmeyi Bekliyorlar		
"Mel'un" Harap Bahçelerin Sayru'su		
Senin Girit Toprağın (II)		
Bir Dilek Tut		
Şehir Ağ(o)idi		
Foça Mektubu 10: Sirenler'in Yalancısı		
Eskil Kent		
Hulkı Aktung ile Söyleşi		
Turgut Uyar'ın		
"Geyikli Gece" Şiiri Üzerine Bir İnceleme		
Kültür Gündemi:		
Çağdaş Nijerya Şiirinin Evrimsel Süreci		
Oğuz Atay'ın Oyunlusuz Yaşayanları:		
Toplumsal Cinsiyete Hapsolmuş Kadınlar		
A. Ruahan		
Tarık Günerşel ile Söyleşi		
İstanbul'un En Güzel Yeri		
"Kelebeğin Rüyası" Hakkında		
Avustralyalı Şair Nihat Ziyalan Türkiye'de		
Smpe-Sulmo Mihi Patria Est		
Vadesi Dolan Rüya		
"Ateş Alfabesi"yle Çağ Yangını Okumak		
Üzgür Trieste		
Doğamamış Çocuktan Mektup		
Akdeniz'de Buluşmak		
Yeni Şirler Arasında		
Yeni Öyküler Arasında		
Utanç		
Varlık Kitaplığı		
"Ricatlar Kitabı" / Ali Günvar		
"Yeni Kuş Bakışı" / İzzet Yasar		
"Yağmur Kızı Böyle Diyor" / Lâle Müldür		
"Gül Ayetleri" / Serkan Ozan Özağaç		
"Kapadokya'da Çatralar" / Etsuko Shindo		
"Kardeşimin Hikâyesi" / Zülfü Livaneli		
"Çağdaş İran Edebiyatının Doğuşu ve Gelişmesi" /		
Mehmet Kanar		
"Roman Kuramına Giriş" / Zekiye Antakyaloğlu		
Şiir Günlüğü		
Yeni Yayınlar		
Şimdî Haberler		
<i>İlyas Tunç</i>	58	
<i>Ayşe Duygu Yavuz</i>	64	
<i>Necdet Batum</i>	68	
<i>Levent Karataş</i>	70	
<i>Orhan Veli</i>	73	
<i>Hüseyin Özmen</i>	75	
<i>Tuncer Uçarol</i>	77	
<i>Şebnem Şenyener-Sulmona</i>	81	
<i>Cemil Okyay</i>	83	
<i>Tozan Alkan</i>	88	
<i>Neslişah Aslan</i>	89	
<i>Hüseyin Atabaş</i>	90	
<i>küçük İskender</i>	91	
<i>Jale Sancak</i>	92	
<i>Mustafa Orman</i>	95	
<i>Oktay Taftali</i>	97	
<i>Murat Özbeğ</i>	100	
<i>Hüseyin Alemdar</i>	101	
<i>Asuman Susam</i>	102	
<i>Bahriye Çeri</i>	103	
<i>Hasan Akarsu</i>	104	
<i>Nuriye Bilici</i>	105	
<i>Cansu Karagül</i>	106	
<i>Gültekin Emre</i>	107	
<i>Reyhan Koçyiğit</i>	109	
<i>Gülce Baser</i>	110	

varlik

Aylık edebiyat ve kültür dergisi, 80. yıl, sayı 1269, 1 Haziran 2013, İstanbul - ISSN 1300-1728 • Yayın türü: Yerel süreli yayın • Kurucusu: Yaşar Nabi Nayır • Sahibi: (Varlık Yayınları A.Ş. adına) Osman Çetin Deniztekin • Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Filiz Nayır Deniztekin

• Genel Yayın Yönetmeni: Enver Ercan • Kapak düzeni ve iç tasarım: Nazlı Ongan • Baskı: Ege Reklam Basım Sanatları Tic. Ltd. Şti.

Eşatpaşa Mah. Ziyapaşa Cad. No. 4, Ataşehir-İstanbul, Tel: 0216-470 4470, www.egebasim.com.tr, Matbaa Sertifika No: 12468 • Abone Koşulları: Yurtiçi 1 yıllık: 88 TL; 2 yıllık: 152 TL; Yurtdışı 1 yıllık: 60 Euro • Posta çeki hesap no: 119822, Banka hesap no: İş Bankası, Perpa Tic. Mrk. (1188) 0451191 • Adres: VARLIK YAYINLARI A.Ş. Perpa Ticaret Merkezi, B Blok Kat: 5, No: 484 Şişli 34384 – İstanbul • Tel: 0212 - 221 31 71 (pbx) • Direkt tel-faks: 0212 - 320 06 46 • Yazılı işleri faks: 0212 - 221 31 71/dahili 17 • Yazılı işleri e-posta: varlik@varlik.com.tr • Satış ve abone e-posta: varlik@isbank.net.tr • www.varlik.com.tr • Avrupa Kültür Dergileri Ağı <www.eurozine.com>

ORHAN VELİ'NİN KİTAPLARINA GİRMEMİŞ BİR YAZISI İSTANBUL'UN EN GÜZEL YERİ

ORHAN VELİ

Orhan Veli'nin ruh dünyasını ve poetikasını anlamamızda düzyazilarının anahtar bir görevi var. Örneğin gair, Garip Hareketi'yle şiirde şirlerde yaptıklarını/yapmaya çalışıklarını "Garip Önsözü", "Sanat İçin Sanat", "Nazım, Nesir, Şiir" gibi düzyazılılarıyla, eleştiri, kitap tanıma yazısı ve konuğalarında ortaya koymustur. Bu bakımdan şairin düzyazilarının derlenip bir bütün halinde yayımlanması önemlidir.

Orhan Veli, düzyazilarını 1942-1950 yılları arasında Tanın, Seçilmiş Hikâyeler, Yaprak, Vatan, İnkılâpçı Gençlik, Doğuş, İstanbul, Ülkü, Hür, Varlık, Zincirli Hürriyet, Ulus, Yeni İstanbul, Akşam, Resimli Hafta, Son Saat, Yedigün gibi dergi ve gazetelerde yayımlamıştır. Orhan Veli'nin çeşitli dergi ve gazetelerde yayınladığı düzyaziları, ilkin Varlık Yayınları tarafından 1953 yılında Nesir Yazılıları başlığı altında toplanmıştır. Kitabın 1963 yılında yapılan ikinci baskısında ismi değişir, Denize Doğru olur. Eser, Bilgi Yayınları tarafından 1975 yılında Orhan Veli'nin bütün eserlerinin ilk cildi olarak Edebiyat Dünyamız adı ile üçüncü baskısını yapar.

1982 yılında Asım Bezirci tarafından iki cilt halinde (Bütün Yazılıları I-Sanat ve Edebiyat Dünyamız, Bütün Yazılıları II-Bindigimiz Dal) yayımlanan Orhan Veli'nin metinleri Adam Yayınları tarafından 1992 yılında Bütün Yazılıları adıyla yayımlanır. Orhan Veli'nin düzyaziları son olarak Şairin İsl - Yazilar, Öyküler, Konuşmalar adıyla Yapı Kredi Yayınları arasında 2003 yılında çıkar. Bu baskında, Orhan Veli'nin doksan üç yazısı, yedi öyküsü ve şairle yapılmış on dört konuşma yer almaktadır.¹

Milli Kütüphane'de yaptığım periyodik taramalarında Orhan Veli'nin yukarıda sıralanan kitaplarına ve şairle ilgili hazırlanan biyografilere girmemiş bir yazısı ile karşılaştım. 30.01.1945 tarihli Tanın gazetesinde yayımlanan "İstanbul'un En Güzel Yeri" adlı bu yazımı aslina sadık kalarak aynen sunuyorum.²

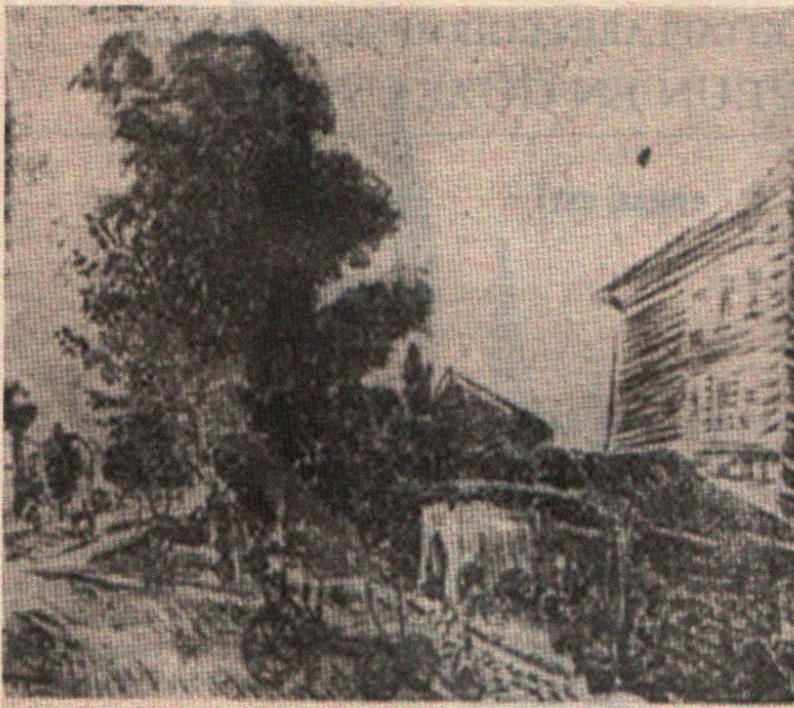
NECATİ TONGA

-Eyüpogullarının Sergisi
münasebetile-

Sehir hayatını çok kerre, tabiatın güzelliklerine tercih ederim. Sefaletine bile razıymadır. Dar bir sokakta, basık bir kahvede, değil güneşi, gökyüzünü bile görmeden günlerce oturabilirim. Tek, avunacağım başka seyler olsun. Öyle, güneşin batışı falanca tepeden daha güzel görünürmüştür, yahut falanca körfezde mehtap fevkâlâde oturmuş deyip de oralara bu tabiat hadiselerini seyretmeye giden insanlardan değilim. Güneşin doğusunu ancak uykusuz kaldığım gecelerin sabahında görmüşüm-

dür. Şehri bu kadar sevdigim halde, üç aydır, hem de kendi arzumla şehirden uzak yaşıyorum. Daha doğrusu şehir hayatından, İstanbuldayım çunkü, ama ta Boğazın öbür ucunda. Yalnızım, ne gelenim oluyor, ne gidenim. Karadenizden esen rüzgâr herkesten evvel benim başımın üzerinden geçiyor. Üç aydır şehirlik hadiselerin dışında neler görmüyor, neler duymuyorum; okumak değil, yaşamak lâzım. Kâh yağmur yağıyor, kâh rüzgâr esiyor, kâh güneş açıyor; ama ne bildığınız yağmur, ne bildığınız rüzgâr, ne de bildığınız güneş. Kırmızılı yeşilli balıkçı kayıkların üzerinde durmadan havaları karıştıran mar-

tiları görmemişeniz eksik bir tarafınız olduğunu derhal kabul etmelisiniz. Sabah, akşam, balığa çıkan, balıkta dönen, dizi dizi ırıplarının³ hayat mücadelelerinde bile ne kadar şairane olduğunu edebiyat yapmadan anlatmak ne kadar güç! Mevsim mevsim, bütün boğaz boyunca, su ile bir gibi uçan yelkovan kuşları bilmezsiniz insanın içini ne kadar zenginleştiriyor! Balıkların, balık kayıklarının, balık ağlarının dünyası içinde; Pelengiderya,⁴ Ceylânibahri,⁵ bir okla yaralı bir kalp, yarısı balık, yarısı insan bir deniz kızı ve bunlara benzer binbir masal unsuru içinde rüyada gibisinizdir. Ama ne kadar hayatı dolu bir rüyal...

Bedri Rahmi Eyüboğlu: Istavros çayını Söğüt ağıcı

Beni bu rüyadan çıkarıp kendi, ya-şamakla doyulmaz âlemine çeken Eyüpoğullarının Beyoğlundaki re-sim sergisi oldu.

Sezai Dingiz anlatıyor:

— Şu balıklar var ya, şu balıklar, denizin yüz kulaç aşağısında nasıl gittiklerini hiç kimse görmemiş-tir, ben gördüm. Vallâhi gördüm, billâhi gördüm. Malûm ya, kuşun manavlık sökmez. Kış geldi mi biz dükkânı kapatırız, biraderle bera-ber balığa çıkarız. Bildirki kıştı; bir sabah — bizden başka da kimse yok denizde — denizde birdenbire nasıl oldu biliyor musun? Nah, işte şu cam gibi. Zerre kadar hilâfim varsa iki gözüm şu anda öňüme aksın. Denizin dibine şöyle bir baka-cak oldum; bir de ne göreyim: Dibe kadar balık değil mi? En dipte çä-çalar,⁶ nasıl geçiyorlar Boğazı biliyor musun? Gökyüzü dolusu gü-müş para düşün, bir yerden bir yere durmadan aksın, tam öyle. Çaçaların üstünde hamsiler: Hamsiler onlardan daha dehşet. Süre sürü, hem çağaları yiyorlar, hem yolları-

na gidiyorlar; hamsilerin üzerinde uskumrular, uskumrular hamsi-lelerde müthiş: Hem hamsile-ri yiyołar, hem yollarına gidiyorlar. Onların üzerinde palamutlar, onla-rın üzerinde torikler, onların üstünde de yunuslar.

Sezai Dingiz'in manav dükkânı Beylerbeyinde. Ama Eyüpoğlunun sergisinde de görebilirsiniz. Yalnız onu mu? Daha neler görmezsiniz ki! Bir ağaç altında dinlenir, bir ca-mi avlusunda serinler, Beylerbe-yi sirtlarında dolaşır, Tophanenin ara sokaklarına girer çıkar, Salipa-zarından Marmaraya bakar, Kü-çükuda kahve içersiniz. Aşı boyalı ahşap bir ev bütün çocukluk hat-ralarınızı ayaklandırır.

Çorum'un halayları başını-zı döndüre döndüre, o renk, o şe-kil, hattâ o ses firtinası içine sizi de alır. Beki'ye gelenlerin arkasında uziyan tablate, o muhteşem tabia-ta, gözleriniz kararmadan bakabilir misiniz acaba?

Bu kadar zengin bir dünyayı, iki oda içinde, başka nerede gö-rebilirsiniz?

Ben her gün, mektebe gider gi-bi, Eyüpoğullarının sergisine gidi-yorum. Öyle bir sergi ki, bin tane penceresi var. Günde kaç pencere-den bakmak kabil? Çorum halay-larında bir Karadeniz rüzgârının estiğini duymamak adamın eli-den gelmiyor. Gelin, benim yerim-de olun da Boğazın öbür ucundaki evinize döndüğünüz zaman, sa-bahlara kadar camlarınızda uğul-dayan Karadeniz rüzgârında Eyü-poğullarının havasını duymayın.

Beni o şehir dışındaki hayatım-dan Eyüpoğullarının sergisi çekti, çikardı demiştım. Şehir dışındaki hayatımdan memnundum, İstanbulun güzel bir yerini ancak daha güzel bir yeri için feda edebildim. Geçen gün için de İstanbulun en güzel yeri Eyüpoğullarının sergi-siydi. •

[*Tanin*, 30.01.1945, s.4]

NOTLAR:

- 1) *Şairin İşi-Yazilar, Öyküler, Konuşma-lar*, 2013 yılında üçüncü baskısını yapmıştır. Kitap editörlüğünü Ayfer Tunç ile İncilay Yilmazyurt'un yaptığı bu baskuda, şairin Adam Yayın-ları tarafından yayımlanan *Bütün Yazılıları* adlı kitabının esas alındığı görülmektedir. Bu çalışmaya Orhan Veli'nin "Garip" ve "Garip İçin" adlı yazıları eklenmiş, *Bütün Yazılıları*'nda "Konuşmalar" kısmında yer alan "Orhan Veli Cevap Veriyor" başlıklı yazı, *Şairin İşi*'nde "Yazilar" kısmına alınmıştır.
- 2) Bilindiği üzere şairin "Resim Üzeri-ne" adlı bir yazısı daha vardır. Yayım-ladığımız bu yazı ile Orhan Veli'nin düzeylerinin sayısı doksan dörde, özelde resim sanatı ile ilgili yazı sayısı ise ikiye çıkmaktadır.
- 3) *İrip*: İnce delikli balık ağı.
- 4) *Peleng-i derya*: Deniz kaplanı.
- 5) *Ceylanbahri*: Deniz ceylanı (Ede-biyatımızın bir başka deniz ve balık tutkunu sanatçısı Sait Faik'in "Cey-lan-i Bahri" adlı şiiri için bk: Abasi-yanık, Sait Faik, *Şimdi Sevîme Vakti ve Diğer Şiirleri*, Yapı Kredi Yay. İst., 2003, s. 16.
- 6) *Çaça*: Bir tür balık.